

Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

Postadres
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Bezoekadres
Binnenhof 19, Den Haag

Telefoon
+31 70 308 1965

Fax
+31 70 356 4683

Datum
17 mei 2006

Kenmerk
503176

De heer W.C. Boogaart
Erling Steenstraat 14
4306 AM NIEUWERKERK

Geachte heer Boogaart,

Naar aanleiding van uw brief van 23 april 2006 over juridische onvolkomenheden van het Verdrag tussen het Vlaams Gewest en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (Trb. 2005, 310) deel ik u het volgende mede.

Het is juist, dat in artikel 1 van het VN Verdrag inzake het verdragenrecht (Verdragen Verdrag; Trb. 1977, 169) staat, dat dit Verdrag van toepassing is op verdragen tussen Staten. Ik vraag echter uw aandacht voor artikel 3 van het Verdragenverdrag, dat luidt:

“Internationale overeenkomsten die buiten de werkingssfeer van dit Verdrag vallen

Het feit dat dit Verdrag noch op internationale overeenkomsten gesloten tussen Staten en andere subjecten van volkenrecht of tussen deze andere subjecten van volkenrecht, noch op niet in geschrifte tot stand gebrachte internationale overeenkomsten van toepassing is, doet geen afbreuk aan:

- a) de rechtskracht van zodanige overeenkomsten;
- b) de toepassing op deze overeenkomsten van alle in dit Verdrag vastgelegde regels waaraan zij onafhankelijk van dit Verdrag krachtens het volkenrecht zouden zijn onderworpen;
- c) de toepassing van het Verdrag op de betrekkingen tussen Staten geregeld door internationale overeenkomsten waarbij andere subjecten van volkenrecht eveneens partij zijn.”

De cursivering is toegevoegd. Uit deze bepaling blijkt, dat de rechtskracht of rechtsgeldigheid van een internationale overeenkomst die niet tussen Staten is gesloten, niet wordt bepaald door het Verdragenverdrag. Er is overigens op internationaal niveau geen instantie die Staten terecht zou kunnen wijzen waar het gaat om de keuze van een wederpartij waarmee een verdrag wordt aangegaan. Ook zijn Staten geheel vrij om een titel (zoals ‘verdrag’ of ‘internationale overeenkomst’) voor een internationale afspraak te kiezen. Beide genoemde termen hebben in het algemeen dezelfde betekenis en zij zijn in

Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

dit kader uitwisselbaar. Nederland sluit bij voorkeur verdragen, omdat dat de term is die in de Grondwet staat.

Artikel 3 houdt voorts, kort gesteld, ook in, dat de daarin bedoelde internationale overeenkomsten zijn onderworpen aan de regels van het algemeen volkenrecht. In de praktijk maakt het niet veel uit of een internationale overeenkomst door het Verdragen Verdrag wordt beheerst of door regels van algemeen volkenrecht, omdat het Verdragen Verdrag voor een groot deel bestaat uit gecodificeerd algemeen volkenrecht en omdat het tijdens zijn gelding op een aantal punten leidend is geworden wat betreft de volkenrechtelijke regels inzake verdragen.

De vraag laat zich voorts stellen, of het Vlaams Gewest inderdaad de status heeft van het in artikel 3 genoemde subject van volkenrecht. Op dit punt heeft de International Law Commission (ILC) bij de opstelling van het Verdragenverdrag een belangrijke uitspraak gedaan, namelijk dat 'there is no rule of international law which precludes the component States from being invested with the power to conclude treaties with third States'. Met 'component States' worden de samenstellende delen van een federale staat (deelstaten) bedoeld. De ILC is door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties ingesteld ten behoeve van de codificatie en de ontwikkeling van het volkenrecht. Zij bestaat uit deskundigen op het gebied van het volkenrecht en is zeer gezaghebbend op dit terrein.

Een deelstaat ontleent zijn bevoegdheid om verdragen te sluiten aan de Grondwet van de staat waarvan deze deel uitmaakt. Het Koninkrijk België heeft het recht zijn deelstaten de bevoegdheid te verlenen verdragen te sluiten en te bepalen hoever die bevoegdheid strekt. In België bestaan procedures die uitwijzen of een door een deelstaat te sluiten verdrag ook inderdaad door die deelstaat mag worden aangegaan. Voorafgaand aan de ondertekening op 21 december 2005 van het door u genoemde Verdrag is in België zo'n procedure gevolgd. Dit leidde niet tot problemen.

Het is niet aan mij om in detail te treden over de bevoegdheidsverdeling tussen 'federaal' België en het Vlaams Gewest en de mate waarin de Belgische deelstaten de bevoegdheid hebben om verdragen te sluiten. Dat is immers een Belgische aangelegenheid. Niettemin is het mij bekend, dat de in uw brief in punt 2 genoemde bevoegdheden toekomen aan de Vlaamse Gemeenschap. Het Vlaams Gewest kent eigen bevoegdheden en daaronder valt, blijkens de in België gevolgde procedure, de materie van het door u bedoelde Verdrag van 21 december 2005.

Gezien het bovenstaande deel ik niet uw mening, dat het Verdrag tussen het Vlaams Gewest en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium niet rechtsgeldig zou zijn.

Tot slot merk ik nog op, dat Nederland al diverse verdragen met Belgische deelstaten heeft gesloten. Voorbeelden daarvan zijn het Maasverdrag, dat op 3 december 2002 in Gent werd ondertekend door de Bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk België, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest, de Franse

Minister-President
Ministerie van Algemene Zaken

Republiek, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk de Nederlanden (Trb. 2003, 75) en het eveneens op 3 december te Gent gesloten Scheldeverdrag, tussen het Koninkrijk België, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest, de Franse Republiek en het Koninkrijk de Nederlanden (Trb. 2003, 76). Ook met Duitse deelstaten worden verdragen gesloten (bijvoorbeeld de Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de deelstaat Noordrijn Westfalen betreffende de samenwerking bij de stichting en inrichting van een grenspark Maas-Swalm-Nette (Trb. 1976, 76)).

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en ik ga ervan uit dat deze brief mede de brieven beantwoordt die u aan andere leden van de Regering hebt gezonden.

Hoogachtend,

DE MINISTER-PRESIDENT,
Minister van Algemene Zaken,

Mr.dr. J.P. Balkenende